

Impacte del canvi climàtic en les migracions

Diversos grups de persones es veuen en situació de pobresa. Un d'aquests sectors són els migrants climàtics, persones que han patit les conseqüències d'un factor meteorològic extrem i que, tot i això, se'ls nega l'estatus de refugiat.

El 2050 hi haurà 250 milions de migrants climàtics, als quals es nega de moment l'estatus de refugiat

Inundacions al Pakistan, l'agost de 2022

Font: 3cat

La pobresa extrema es pot deure a diversos factors i un d'aquests és l'impacte del canvi climàtic. Ja fa uns anys que es va documentar la importància d'aquest i per culpa de catàstrofes meteorològiques moltes persones s'han vist afectades, fins i tot, alguns han arribat a perdre tot el que tenien: treball, habitatge, etc. Aquestes persones han sigut anomenades com migrants climàtics. A continuació s'explicarà més a fons aquesta problemàtica i veurem la importància que tenen aquests dins l'ODS 1.

En aquesta situació intervenen diversos actors amb rols distints que juguen un paper clau. Les persones en situació de pobresa, és a dir, els migrants, són els que principalment pateixen aquesta problemàtica. Aquests solen ser, petits pagesos, pescadors, gent de comunitats costaneres i pobles indígenes que depenen de forma directa dels recursos naturals per sobreviure. Quan les collites es fan malbé a causa dels factors meteorològics extrems, que generen sequeres o grans inundacions, l'única sortida que els queda és l'emigració, ja que no disposen dels recursos per adaptar-se a la situació.

Els governs locals tenen la responsabilitat de crear polítiques per disminuir aquesta vulnerabilitat. Això implica implementar plans d'adaptació, a més d'invertir en infraestructures resistents per reduir riscos i assegurar sistemes de protecció social per a les famílies afectades. Tot i això, els governs dels països pobres no disposen dels recursos necessaris per donar suport i depenen d'ajudes externes.

Algunes associacions que ofereixen aquest ajut són l'ONU, l'OIM, l'ACNUR, el PNUD o el Banc Mundial aportant finançament, coneixement tècnic i suport legal per ajudar els països més vulnerables a desenvolupar projectes d'adaptació i reducció de la pobresa climàtica. Paral·lelament, la societat civil i les ONG demostren la seva vàlua sobre el terreny, proporcionant suport directe a les comunitats afectades i incrementant la consciència pública entre la crisi climàtica i la desigualtat. En darrera instància, el sector privat pot aportar per mitjà d'inversions en economia verda, energia renovable i nous models de desenvolupament sostenible, generant així feina i oportunitats pels més necessitats. Tot i això, la intervenció del sector privat requereix regulació, amb l'objectiu que els beneficis arribin directament a les comunitats afectades.

Els objectius vinculats a l'ODS 1 en el context dels migrants climàtics se centren principalment en reduir la pobresa extrema en zones altament vulnerables al clima i en garantir que les famílies que perden els seus mitjans per a una vida digna tinguin accés a ingressos mínims i recursos essencials. Això inclou assegurar l'accés a aigua potable, aliments, habitatge segur i assistència bàsica tant per a les comunitats afectades que decideixen quedar-se com per les que es veuen obligades a desplaçar-se. Un altre objectiu important és millorar la resiliència de les comunitats pobres, invertint en agricultura

adaptada al clima, infraestructures resistents als fenòmens extrems i sistemes d'alerta per reduir els riscos.

També és fonamental garantir una protecció social eficaç per a totes les persones vulnerables. Això comporta ampliar els programes d'ajuda econòmica, creació de refugis temporals i establiment de serveis socials que responguin a les necessitats específiques d'aquest col·lectiu. Un punt clau en aquest objectiu és la cooperació internacional, ja que gràcies a l'ajuda dels països rics es pot assolir de millor manera.

Tanmateix, hi ha diversos dilemes que dificulten el compliment d'aquests objectius. En primer lloc, tenim la justícia climàtica, que vol dir que encara que els països pobres són els que menys han contribuït al canvi climàtic, són els que tenen les dificultats més grans per combatre'l i que, per tant, pateixen conseqüències més greus. Això planteja el debat de com s'haurien de distribuir les responsabilitats i els recursos entre els diversos països. Un altre punt important és la protecció dels refugiats climàtics, ja que no tenen un estatus legal reconegut i no gaudeixen de drets clars. Això genera una tensió entre la necessitat d'oferir-los protecció i les polítiques de migració restrictives d'alguns estats.

El 2050 hi haurà 250 milions de migrants climàtics, als quals es nega de moment l'estatus de refugiat

Font: diari ARA

Per arribar a l'assoliment dels objectius plantejats es poden seguir diverses vies de treball. Una de les més importants és l'adaptació climàtica centrada en les

persones pobres. Això implica desenvolupar tècniques d'agricultura que permetin a les comunitats continuar produint aliments malgrat els fenòmens extrems, garantir l'accés a fonts d'aigua segures i millorar les infraestructures per fer front ciclons inundacions. D'aquesta manera s'evitaria el desplaçament forçat d'algunes famílies.

També és essencial impulsar programes d'ocupació verda per a generar ingressos sostenibles en les comunitats vulnerables. La transició energètica cap a fonts renovables, la reforestació o la gestió sostenible dels recursos naturals es convertiren en feina per a les persones desocupades i a més contribuiria en la millora del canvi climàtic.

Finalment, la cooperació internacional és clau. Sense el finançament i els compromisos adequats dels països més rics el problema no es podrà superar. Acords com el de París per limitar l'escalfament global i altres mecanismes internacionals s'han de complir rigorosament per assegurar que els recursos arribin a les comunitats afectades.

La crisi dels refugiats climàtics està estretament relacionada amb l'ODS 1. Les persones més pobres solen ser les que menys contribueixen al deteriorament ambiental, però també en són les que més hi pateixen. Això fa que el canvi climàtic es converteixi en un multiplicador de pobresa i un problema que s'ha de resoldre.

La solució d'aquesta problemàtica necessita la implicació total dels diversos actors que intervenen. Només amb polítiques valentes, cooperació internacional i protecció social es podrà garantir un futur digne per aquestes persones. Cal entendre que els migrants no són una amenaça sinó unes víctimes d'una crisi global que exigeix solidaritat.

El Prat de Llobregat, 6 de febrer de 2025

References

Ortega, E. (29 de maig de 2025). *Les desigualtats, també en la crisi climàtica: els països més afectats vs. les seves emissions*. 3CatInfo. <https://www.3cat.cat/3catinfo/les-desigualtats-tambe-en-la-crisi-climatica-els-paisos-mes-afectats-vs-les-seves-emissions/noticia/3354060/>

Redacción National Geographic. (21 de gener de 2025). *Qué es el Acuerdo de París: 4 datos claves sobre el tratado internacional*. National Geographic España. https://www.nationalgeographic.com.es/medio-ambiente/10-anos-acuerdo-paris-cuatro-claves-para-entender-historico-pacto_27021

Thompson, B. (15 d'octubre de 2019). *Cambio climático y desplazamiento*. ACNUR. https://www.acnur.org/noticias/historias/cambio-climatico-y-desplazamiento?utm_source

UNFCCC. (s. f.). *El Acuerdo de París*. <https://unfccc.int/es/acerca-de-las-ndc/el-acuerdo-de-paris>

Internal Displacement Monitoring Centre. (2023). *Global Report on Internal Displacement 2023*. <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2023/>